

РЕШЕНИЕ

№ 30947

гр. София, 04.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 78 състав, в
публично заседание на 09.07.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пенка Велинова

при участието на секретаря Александра Вълкова, като разгледа дело номер **6637** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД).

Образувано е по жалба на Р. М. – гражданка на Б., ЕГН [ЕГН], с предоставено гражданство Република Б., срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/1059 от 04.05.2026 година на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л., с която е отказано отпускане на еднократна помощ чл. 7 ЗСПД на децата Б. М. К. и Х. М. К..

В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед, като издадена в противоречие с материалния закон, целите на закона и международните актове.

В съдебно заседание жалбоподателят чрез адв. К. поддържа жалбата по подробно изложените съображения в нея. Адв. К. прави искане за присъждане на възнаграждение за оказана безплатна правна помощ на материално затруднено лице.

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ - Л. не се представлява. В писмено становище(л. 17) иска потвърждаване на заповедта като правилна и законосъобразна. Признава, че децата и съпругът на жалбоподателката са с хуманитарен статут, но счита, че отказът е законосъобразен, поради липса на изрична уредба, която включва тези лица в кръга на правоимащите за помощта по чл. 7 от ЗСПД.

СГП не е встъпила в процеса.

Административен съд София-град, III отделение, 78-ми състав, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Между страните не е спорно, че Р. М. е гражданка на С., като към момента на подаване на Заявление-декларация № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/1059/4.5.2026 г. е придобила и българско гражданство. Същата е майка и законен представител на децата Б. М. К. ЕГН [ЕГН](роден 2012г.)и Х. М. К. ЕГН [ЕГН](роден 2014г.). Видно е от изложението в жалбата и писменото становище, а и от съдържанието на предходно издадените решения на АССГ за същите лица по заявления за същия вид помощ за 2023г. и 2024г., че съпругът и децата й имат хуманитарен статут в Б..

От Р. М., в качеството й на майка и законен представител на децата, е подадено Заявление-декларация № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/1059/4.5.2026 г. /л. 19 гръб-21/, с което на основание чл. 7 от ЗСПД е поискано отпускане на месечни помощи за децата до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст.

Направена е проверка за основанията за отпускане на помощта(лист за предварителен контрол за законосъобразност преди вземане на решение за предоставяне на социална подкрепа-л. 18 гръб и 19). Направена е констатация, че са приложени всички изискуеми документи, предложението съответства на нормативната уредба, спазени са сроковете, заповедта отговаря на нормативната уредба и не са декларирани новонастъпили обстоятелства.

С оспорената заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане“ - [населено място], на основание чл. 10, ал. 4 ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗСПД, във вр. с чл. 7, ал. 1 от ЗСПД, на Р. М. е отказана исканата помощ. Заповедта е връчена на жалбоподателката на 07.05.2026г. срещу подпис. Мотивирана е с това, че помощта по чл. 7 от ЗСПД, се отказва на основание чл.3, т. 3 ЗСПД, тъй като право на семейни помощи за деца имат семейства, в които единият родител е български гражданин, за деца с българско гражданство, които се отглеждат в страната, а двете деца са с гражданство Сирийска Арабска Република.

При така установената фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал. 1 АПК, от надлежната страна, при наличието на правен интерес, срещу подлежащ на съдебно обжалване акт, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

Обжалваната заповед е издадена от материално и териториално компетентен орган – Директор ДСП - „Л.“, в рамките на възложените му със ЗСПД и ППЗСПД правомощия(чл. 10, ал. 4, вр. ал. 5 от ЗСПД).

По отношение на материалната законосъобразност на акта и съответствието му с целта на закона, съдът намира следното:

Като правно основание за постановения отказът по чл. 10а ЗСПД е посочена разпоредбата на чл. 3, т. 3 ЗСПД, съгласно която право на семейни помощи за деца имат семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната.

Цялата норма на чл. 3 е със следното съдържание:

„Право на семейни помощи за деца имат:

1. (нова - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) бременните жени - български граждани;
2. (предишна т. 1 - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната;
3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето;
5. (предишна т. 4, изм. - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна“.

Жалбоподателката е била само сирийски гражданин, но към момента на подаване на заявлението е вече и български гражданин. Според изложеното в оспорената заповед семейството ѝ включва освен нея и двете деца, и съпругът ѝ, които и към момента са сирийски граждани. Има данни по делото, че съпругът и децата на жалбоподателката са с предоставен най-вероятно хуманитарен статут, като нито в оспорената заповед, нито в доказателствата е изяснено и посочено точно това обстоятелство. Твърди са, че са сирийски граждани, не е посочено същите получили ли са международна закрила, дали имат статут на бежанци или им е предоставен хуманитарен статут. В жалбата се сочи, че жалбоподателката е имала хуманитарен статут до получаването на гражданство. Няма изложени факти за статута на децата и съпруга. В двете решения на АССГ, издадени между същите страни за същия вид помощ за предходни години (2023 и 2024г.) – Решение 4631/13.07.2023г. на АССГ по а.д.4213/2023г. и Решение 22144/04.11.2024г. на АССГ по а.д.5256/2024г. е посочено, че семейството е с хуманитарен статут. В оспорената по настоящото дело заповед няма никаква яснота по отношение на моментния статут на децата и съпругът, а се сочи само гражданството им.

Допуснато е съществено процесуално нарушение, а именно актът макар и издаден в изискуемата писмена форма не е обоснован, доколкото в него не са посочени конкретните факти за предоставения статут на лицата в Б., който е пряко свързан с приложимия закон. Посочването само на гражданството на децата и съпруга не е достатъчно, тъй като при наличие на данни, че лицата притежават статут по ЗУБ, следва да се изложат конкретни факти за характера му, с оглед преценката на приложимия правен ред. Само на това основание актът подлежи на отмяна, тъй

като липсата на изложени факти за съществени обстоятелства препятства проверката от съда на волята на органа .

На следващо място, проверката на съда за приложимия материален закон, не се изчерпва само с приложимостта на посочената в акта разпоредба на чл. 3, т. 3 ЗСПД, послужила за отказа, а и на другите основания на закона за отпускане на исканата помощ. Така например разпоредбата на т. 5 на същия член предвижда , че семейни помощи се предоставят на семействата на постоянно пребиваващите и отглеждащи децата си в страната чужди граждани, ако е предвидено в друг закон или международен договор.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република Б. /ЗЧРБ/ чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин. Децата и съпругът на жалбоподателката за които се твърди, че са сирийски граждани са чужденци по смисъла на закона.

В чл. 32, ал. 3 от ЗУБ е уредено, че чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република Б.. Т.е, признатия хуманитарен статут на семейството на жалбоподателката ги приравнява на лица със статут на постоянно пребиваващи.

ЗСПД не предвижда изрично дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила или хуманитарен статут, за какъвто се говори в предходните решения и в жалбата и становището.

В същото време, чл. 2 от ЗСП, в който е уредено правото на социални помощи, приравнява чужденците със статут на постоянно пребиваващи и с хуманитарен статут на българските граждани по отношение на социалните помощи:

„Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 01.01.2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Българските граждани, чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република Б., чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут и чужденците, ползващи се от временна закрила, са длъжни да полагат грижи за задоволяване на своите жизнени потребности.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Социалното подпомагане се осъществява чрез предоставяне на социални помощи в пари и/или в натура за задоволяване на основни жизнени потребности на гражданите, когато това е невъзможно чрез труда им и притежаваното от тях имущество.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 01.01.2003 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 01.01.2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 31.07.2019 г.) Получаването на месечни социални помощи се обвързва със:

1. полагането на общественополезен труд от безработни лица в трудоспособна възраст, регистрирани в дирекция "Бюро по труда", и участието им в обучение за ограмотяване и/или повишаване на квалификацията, освен в случаите на майчинство или когато здравословното състояние на лицето не позволява това;

2. редовното посещаване на детска градина или училище от детето или ученика в задължителна предучилищна или съответно училищна възраст съобразно формата на организация или на обучение, освен ако това е невъзможно поради здравословното му състояние.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.)

(6) (О.. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 01.01.2003 г., нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) От правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република Б., чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република Б. е страна.“

Видно е, че законът – чл. 3, т. 5 от ЗСПД и чл. 2, ал. 5, вр. ал. 3 от ЗСП, урежда права не само за конкретна личност, а и за семейства, вкл. семейства на постоянно пребиваващи чужденци.

На следващо място, разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т. 4 ЗУБ предвижда, че и чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане.

От данните по делото се установява, че жалбоподателката е българска гражданка към момента, а децата и съпругът ѝ имат най-вероятно хуманитарен статут и могат да се ползва от правата и задълженията на чужденец по чл. 3, т. 5 от ЗСПД, вр. чл. 2, ал. 5, вр. ал. 3 от ЗСП.

В чл. 26, ал. 2 от Конституцията на Република Б. и чл. 3, ал. 1 ЗЧРБ е регламентирано, че чужденците, които пребивават в страната, имат всички права и задължения според Конституцията, българските закони и ратифицираните международни договори, с изключение на тези, за които се изисква българско гражданство.

От представените по делото доказателства се установява, че жалбоподателката пребивава и отглежда детето си в Република Б., има адрес в [населено място], видно от копие на издадената ѝ лична карта и вече е български гражданин. Съпругът ѝ, според данните по делото е постоянно пребиваващ чужд гражданин в Б.. Децата във връзка, с които се иска помощ са също с такъв статут. В този смисъл, тъй като законът предвижда правото на помощ за семейства на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е

страна, това семейство има право на социална помощ, защото в него са включени, освен жалбоподателката, която е български гражданин и децата ѝ и съпругът ѝ, които са най-вероятно към момента със статут на постоянно пребиваващи – с хуманитарен статут и имат право на тази помощ, съгласно чл. 3, т. 5 ЗСПД, вр. чл. 2, ал. 5, вр. ал. 2 от ЗСП.

Ако административните органи са счели, че молбата не следва да се подаде от жената, която е български гражданин, те е следвало да им дадат конкретни указания, тъй като семейството според данните по делото е правоимащо, съгласно чл. 3, т. 5 от ЗСПД, вр. чл. 2, ал. 5, вр. ал. 3 от ЗСП.

На следващо място, съдът намира, че отказът не съответства на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила и чл. 29 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

Съгласно чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.

Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, но съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. Предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход, както е посочено и в т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС.

Следователно, мотивите на отказа, позоваващи се на нормите на специалния закон – чл. 3 от ЗСПД, водят до извод за противоречие на националните норми с нормите на Директива 2011/95/ЕС и Директива 2004/83/ЕО. Б. като държава членка в тази връзка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочените актове, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Изпълнението на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица /с предоставена международна закрила/ да гарантират получаване в държавата членка, предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.

Вярно е, че Директива 2004/83/ЕО се отнася само за лицата със статут на бежанци(чл. 2, б. Г от Директивата - статут на бежанец“ е признаването от държава-членка на качеството на бежанец на гражданин на трета страна или на лице без гражданство) и тези със субсидиарна закрила (чл. 2, б. е от Директивата „статут на субсидиарна закрила“ е признаването от държава-членка на гражданин на трета страна или на лице без гражданство за лице, което може да получи субсидиарна закрила), доколкото е т. 9 е предвидено, че гражданите на трети страни или лицата без гражданство, на които е разрешено да пребивават на територията на държавите-членки на основания, различни от необходимостта от международна закрила, а по собствена преценка от съчувствие или по хуманитарни съображения, не попадат в приложното поле на настоящата директива. Данните по в жалбата и становището и от предходните решения сочат, че съпругът и децата на жалбоподателката имат субсидиарна закрила – хуманитарен статут.

От това следва, че формираният в оспорения административен акт отказ от предоставяне на еднократна помощ по чл. 7 от ЗСПД, мотивиран с липса на включването на лицата с предоставена закрила по ЗУБ от законодателя като правни субекти за предоставяне на искана помощ по ЗСПД, е незаконосъобразен. Настоящият състав намира, че националната правна уредба, предвиждаща изключване от възможността за предоставяне на семейните помощи за деца чужденци в семейство с баща чужденец, пребиваващо и отглеждащо децата си на територията на Република Б., с предоставен хуманитарен статут, противоречи на Общностното право и не следва да бъде приложена.

Заповедта следва да се отмени като незаконосъобразна и преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените по-горе указания по прилагане на закона.

При този изход искането на защитника да ѝ бъде определено възнаграждение за оказана безплатна правна помощ е основателно и следва да се уважи. По делото е представено пълномощно и договор за правна помощ за оказана безплатна правна помощ, на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА на материално затруднено лице, както и са налице данни за имотното състояние на жалбоподателката, видно от което тя е няма доходи и имущество. То следва да се определи, съгласно чл. 8, ал. 3 от НВАР – 511,29 евро.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София - град, Трето отделение, 78 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Р. М. Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/1059 от 04.05.2026 година на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л., с която е отказано отпускане на еднократна помощ чл. 7 ЗСПД на семейството ѝ, във връзка с децата Б. М. К. и Х. М. К..

ИЗПРАЩА делото като преписка на Дирекция „Социално подпомагане“- Л. за ново произнасяне в съответствие с дадените в настоящото решение указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. да заплати на адв. Я. К. – САК – 511,29евро.

Решението е окончателно не подлежи на обжалване на основание чл.10, ал.6 от Закона за семейни помощи за деца.

СЪДИЯ: